

ST. OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

N R. 16

1967

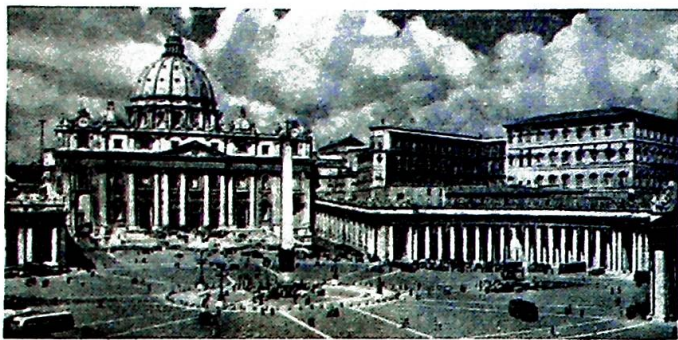
SAMME UTDANNELSE FOR FARVET OG HVIT

REDAKSJONELT:

MUNCK I HARLEM

PÅ SIDE 248:

KATOLISISMEN HAR RETT – SÅ HVORFOR FORANDRE DEN?

JOHANNESBURG: Kritikkk for svikt, feilbedømmelser og unnfallenhet i raseproblemen kan også rettes mot katolske institusjoner. (Kfr. dagens redaksjonelle kommentar på neste side.) I Syd-Afrika er en 11 år gammel farvet pike, Sandra Laing, blitt avvist av fem klosterskoler. Og priorinnene ved de klostrene det gjelder, ett i Nigel, ett i Krugersdorp og tre i Johannesburg forklarer sin handlemåte blant annet slik: «Vi vil ikke ha noe å gjøre med det gjeldende system med rasegrupperinger. Vi stiller oss sympatiske når det gjelder Sandras familie, men vil komme i vanskeligheter hvis vi gir henne tillatelse til å begynne hos oss. Vi kan ikke mestre problemer av denne typen.»

STOCKHOLM: Etter en serie vennskapelige samtaler med en delegasjon fra den svenske lutherske bispekonferanse har det lyktes å oppnå enighet i spørsmålet om å benytte lutherske kirker til katolske vielser, forteller pater Hermann Seiler, SJ. Det vil bli mulig å gjennomføre dette på steder hvor det ikke finnes katolske kirker eller kapeller i rimelig nærhet. Overenskomsten gjelder ikke tillatelse til å feire messeofferet i forbindelse med vielsen.

VATIKANET: Paven har nedsett en kommisjon av kardinaler som skal gjennomgå den omstridte hollandske katekismen som ble offentliggjort i fjor med de hollandske biskopers godkjennelse.

KØBENHAVN: Folkekirkens Nødhjelp, den danske folkekirkens hjelpeorganisasjon har overlevert 100 000 kroner til Caritas Danmark for det katolske hjelpearbeidet i Midt-Østen.

VATIKANET: Umiddelbart før dette nr. trykkes, innløper meldingen om, at paven nå har kunnegjort lenge planlagte reformer av den vatikanske sentral-administrasjon — kurien. Kongregasjonene, de kirkelige «departementer», er redusert fra tolv til ni i tallet. Nye instanser for økonomiske og internasjonale spørsmål opprettes, personalet blir ytterligere internasjonalsert og ansatt på åremål (5 år), ikke som nå på ubestemt tid, ofte livstid.

Et nytt utenriksdepartement («Rådet for kirkens offentlige saker») overtar meget av den virksomhet som hittil har ligget under Vatikanets Statssekretariat — dette blir nå mer et sekretariat for paven selv.

Videre kan biskoper som forblir i sine bispedømmer nå motta høye stillinger i kongregasjonene.

«St. Olav» kommer tilbake til denne viktige reform i et senere nr.

LIMA: Erkebiskopen av Lima, kardinal Joan Landázuri Ricketts har uttalt at det er viktigere akkurat nå å bruke foreliggende midler til reising av et nytt sosialsenter enn til å bygge en basilika for den hellige Rosa av Lima. Det har pågått en innsamling til denne basilikaen en tid og man har allerede fått inn en stor pengesum. Erkebiskopen henviser imidlertid til pavens rundskrivelse «Om folkenes utvikling» og understreker at det er viktigere nå å bygge sosialsenteret. Det er bedre å vente med det praktfulle nye kirkebygg til de sosiale og næringspolitiske forhold i landet er forbedret.

NESTE NUMMER

Neste nummer av St. Olav kommer den 9. september.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stille messe	Høymesse
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 20 72 26. Sogneprestkontoret 20 72 44	7.00 9.00 9.45 og 19.00	11.00
St. Hallvard kirke, Fransiskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83	8.35 18.00	11.00 —
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	8.15 9.00 11.30	10.00 —
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	8.30	—
Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 212355	9.00	10.30
Lunden kloster, Øvre Lunden, tlf. 21 25 87		10.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 22 209	8.00	11.00
BERGEN: St. Paul kirke, Christies gt. 16, tlf. 15 410	9.00 19.00	11.00 —
Vår Frue kirke, Helleveien, tlf. 57 353 — 57 707	9.30 19.00	— —
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongens gt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgt. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haralds gt. 21, tlf. 23 195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 5, tlf. 21 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemansgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24, tlf. 51 038	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverres gt. 26, tlf. 50 793	7.45	10.45
SARPSBORG: St. Olavs kapell (1. og 3. søndag) O. Haraldssongt. 49, tlf. 53765	17.30	—
STABEKK, Maria kirke, Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30 19.00	10.45
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.30
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949	8.00	10.45
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården tlf. 21 214	8.45 19.00	11.00 —
St. Elisabeth hospital, Ila tlf. 21 670	6.15	—
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke, Flintegt. 5, tlf. 72 779	8.00	11.00
LEVANGER: St. Torfinns kirke og St. Eysteins sykehjem, Jernbanegt. 29	8.30	11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00
ÅLESUND: Vår Frue kirke, Nørvesund, tlf. 7558	8.30	11.00
TROMSØ: Vor Frue kirke, Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 2101	6.20	—
BODØ: St. Eystein kirke, Hernesveien 22, tlf. 21 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael kirke, Salsgt. 52, tlf. 1447 (1. VII—31. VIII (St. Elisabeth Institutt, tlf. 1392)	19.00 8.00	10.30 10.30)
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

MUNCK I HARLEM

For mange mennesker ligger kristendommens garantier til høyre, man snakker gjerne om de tradisjonelle, bevarende verdier. Samtidig tar noen det visst for gitt at avkristningen vesentlig foregår på venstrefløyen i vårt samfunn. Tiden har lenge vært moden for en omvurdering av dette.

Vi har i Norge i dag, såvidt vi kan se, en form for høyre-ekstremisme hvis representanter enkelte ganger uttrykker seg slik at deres ord gir tegn om en dyptgående avkristning nettopp i deres miljø.

Vi sier faktisk dette med ganske bra samvittighet til tross for de velmente advarsler vi tidligere har fått når noen av våre lesere syntes at vi kom betenkelig nær politiske stridsspørsmål i St. Olav. Men vi har stadig ingen planer om å blande oss inn i en slik strid, det ville være ganske misvisende og unaturlig om vårt blad forsøkte å ta parti. Derimot, tror vi, har vi rett og plikt til å si ifra når det etter vår mening fuskes med vesentlige kristne begreper — enten det er på høyre- eller venstrefløyen.

Og særlig når slikt fusk presenteres med visse forsiktige hentydninger til Vår Herre, moralen og kulturen.

Morgenpostens nye eier, direktør Sverre Munck, har nylig i to artikler på fremtredende plass i avisen behandlet «Negerproblemet i verden». Det er visst nødvendig straks å gjøre oppmerksom på at innholdet av disse artikler er så forenklet, naivt og hinsides virkeligheten og sannheten at vi knapt ville gitt dem annet enn et beklagende skuldertrekk — hvis de hadde vært skrevet av en innsender. Her er det imidlertid snakk om eieren av en av landets store aviser, en mann som øyensynlig — og med full rett selvfølgelig — akter fra tid til annen å bruke sitt blad som talerstol.

Det er på dette punkt nødvendig å gjengi litt av artiklene, vi velger den siste: «Å slippe negrene fri etter borgerkrigen var som å la en barneflokk i tiårsalderen få beskjed om at nå får dere greie dere selv. De vil ikke være modne til å stå på egne ben, og resultatet vil alltid bli elendighet, moralsk forfall og forbrytelser. Det ser ut til, av det som hender nå, at en overveiende del av negerbefolkningen i USA fremdeles befinner seg på dette barne stadium — at de ikke kan ta vare på seg selv. — Som barneflokker søker de til storbyene og i løpet av forholdsvis kort tid har de forvandlet et helt distrikt til et slumkvarter.»

Efter å ha referert sine personlige inntrykk fra Harlem i New York hvor han uten et ord om de farvedes utdannelsesmuligheter, arbeidsvilkår osv. og den hvite befolknings hovmod øyensynlig mener at de farvede forvandler store bystrøk til slum fordi de er farvede, bringer han sin løsning på hele problemet:

«Jeg tror at den eneste løsning på negerproblemet i USA er å få ryddet slummene i de store byer og få negrene flyttet ut i større eller mindre samfunn på landsbygden. De må læres opp til å dyrke jorden og få arbeidsglede ved å se det gro.»

Direktør Munck skulle vel nå aldri fått idéen under et annet besøk, for eksempel i Syd-Afrika?

Negerproblemet i USA har i de siste årene utviklet seg dithen at alvorlige menn i statene snakker om faren for geriljakrig og en fullstendig amerikansk krise. Men vi har til gode å se at en ansvarlig amerikansk politiker i ramme alvor drøfter mulighetene av å sette den samlede negerbefolkning i arbeid på noen gigantiske «sukkerplantasjer». Det man er noenlunde enige om er vel at en løsning av problemet krever uhyre summer til skolevesen, yrkesutdannelse, boligbygging osv. Og noen mener at det først og fremst kreves en total omvurdering i mange menneskers oppfatning av likhet og menneskerett. Det er for tiden dyp uenighet om prioritering blant amerikanske politikere og ansvarlige mennesker på grunn av Vietnamkrigen og det er et problem vi ikke behandler her.

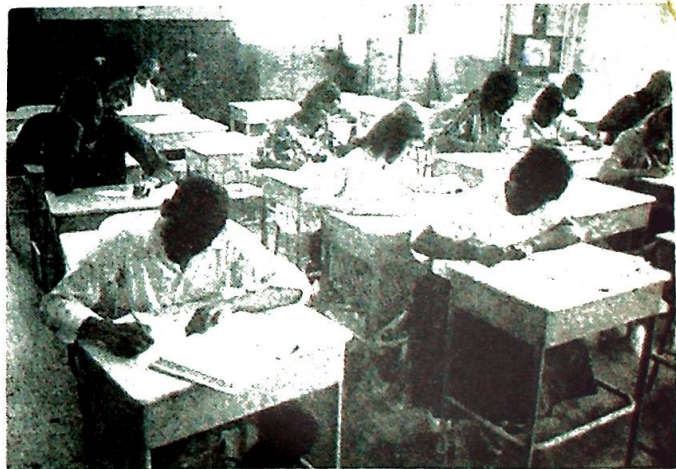
Men at en aviseier i Oslo, en kjent industrimann, for alvor kan drømme om at de farvede mangler «gleden ved å se det gro» er ikke bare forbløffende, det er skremmende.

Det er som før sagt et tegn på at han omgås de kristne sannheter noe selvrådig.

Det er også et tegn på at vår verden, som pave Paul sa det i sin rundskrivelse «Om folkenes utvikling», er syk. Syk fordi den har mistet følelsen av solidaritet og fellesskap, syk fordi den klamrer seg til forestillinger om ulikhet. Syk fordi den mangler brorskapsfølelse mennesker og folk i mellom.

Når denne ulikhet forsvares — hvor naivt det enn gjøres — i moralens og kulturens navn, forbeholder vi oss rett til å si kraftig ifra om at det her svindles med begrepene.

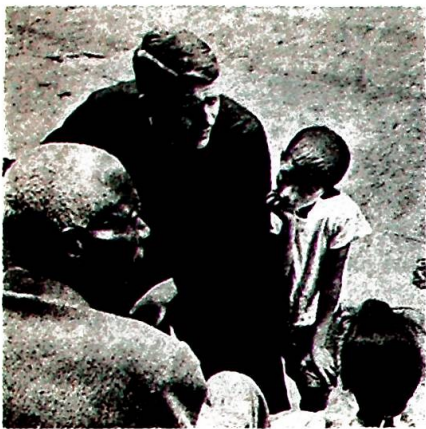
A. R.

De hvite må bl. a. betale prisen for en fullverdig, likestillet utdannelse for den farvete ungdom.

«OM TROENS ÅR»

I biskop Grans artikkel OM TROENS ÅR på denne side i nr. 15 av bladet ble de innledende ord *Kjære troende*, borte under ombrekningen. Hvilket gjorde biskopens to, tre første setninger litt forvirrende. Redaksjonen beklager, vår feil.

Under ovenstående tittel har en amerikansk katolikk, professor i filosofi og samfunnsvitenskap ved universitetet i Dallas, skrevet en artikkel i «Saturday Evening Post» (15. 7.67), der han tar kraftig avstand fra de utglidninger og det forfall han mener å kunne konstatere i den katolske kirke etter det 2. Vatikankonsil. Inntil for få år siden, fremholder forfatteren, virket kirken stor og mektig, og ofte truende på dem som

NESTE NUMMER

St. Olav bringer i neste nummer stoff og bilder om «NATTEVAKTEN PÅ LUNDEN», fra det kontemplative klosteret i Oslo.

I samme nummer bringer vi også billedstoff fra Arne Fjelds prestevielse den 27. august i St. Dominikus kirke. (Se forøvrig s. 250.)

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 27. august: 15. søndag etter pinse (Enkens sønn i Naim).

MANDAG: Augustin, biskop og kirkelærer.

TIRSDAG: Johannes døperens hals-hugging.

ONSDAG: Rosa av Lima.

TORSDAG: Raymund Nonnatus.

FREDAG: (1. sept.) Egidius.

LØRDAG: Stefan av Ungarn.

SØNDAG 3. september: (Er det tillatt å læge på sabbaten?)

MANDAG: Ferialdag.

TIRSDAG: Laurentius, biskop og bekjenner.

ONSDAG: Ferialdag.

TORSDAG: Ferialdag.

FREDAG: Marias fødsel.

LØRDAG: Gorgonius, martyr.

FINN D. THORN:

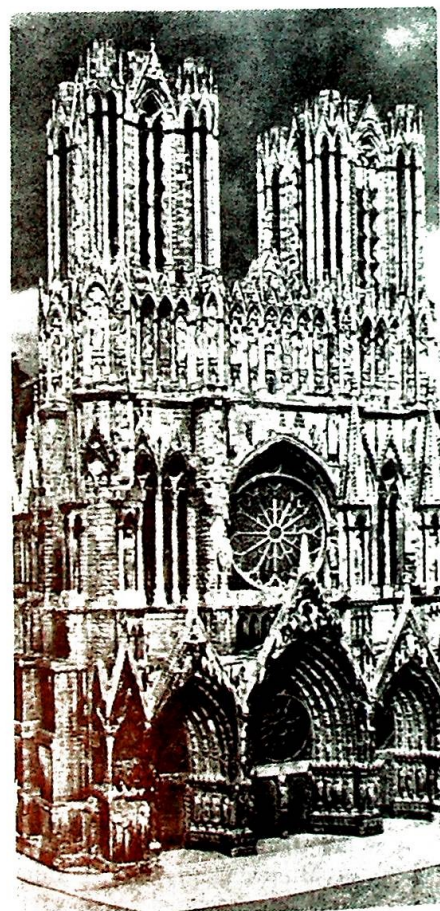
KATOLISISMEN HAR SÅ HVORFOR FORAN

sto utenfor dens disiplin. For dens egne troende ga den inntrykk av stadig mer å vinne over sine motstandere. Dens autoritet sto for oss som en lysende fakkell i en mørk verden, der religiøs tvil og moralsk oppløsning brer seg, og der materialisme og totalitær brutalitet herjer. Vi gledet oss over at endog jøder og protestanter begynte å se hen til Rom som det eneste sikre bolverk mot ateisme og barbari.

Men så falt hele affæren — the whole business — sammen. I samme øyeblikk som tradisjonstro katolikker ventet at fienden ville overgi seg, åpnet våre egne forsvarere portene og innbød den sekulariserte verdens krefter å ta sete i Guds helligdom. Det såkalte annet Vatikankonsil viste seg å bære i sitt skjød et hemmelig katolsk ønske om forening med verden. I dag er resultatet tydelig for enhver: den katolske kirke er blitt et Babels tårn, preget av forvirring og oppløsning. Vi skammer oss ikke for å holde frem for all verden våre feilgrep og synder. Der finnes endog prester som i skrift og tale opphøyer Luther, og erklærer at den katolske kirke endelig er nådd frem til å la seg belære også av ham. Bedrøvelig er det også å se de evindelige økumeniske teslaberaser og bløtkakeselskaper med utveksling av banaliteter som bare tjener til å dekke over motsetningene og svekke enhver overbevisning. Den nye liturgi på folkesproget er bare en dårlig efterligning av protestantiske bønnemøter, og mangler enhver verdighet. En slik «folkelig» gudstjeneste tjener bare til å underslå at under messen blir Kristus ofret på alteret. Forkjemperne for denne «nye kirke» beklager det de kaller «den konstantinske kirke», og ser ikke at, hva man enn i en fjern fremtid kan vente som åndelige resultater av det 2. Vatikankonsil, så er det et faktum at dette konsil på det nåværende tidspunkt av kirkens historie har vært en politisk katastrofe.

Den sosiologiske forklaring på at et fenomen som den liberale katolske «venstrefløy» har kunnet fremstå i kirken finner artikkelens forfatter i at

den vesentlig er blitt rekrutert av lærde pedanter — educated prigs — fra den lavere middelstand. Denslags individer skammer seg over sin opprinnelse, og over de noe middelmådige prester som de i sin barndom har hatt å gjøre med. Dette gir seg utslag i angrep på paven og Roms «kurialistiske system», og i deres manglende forståelse for vår katolske arv, ikke minst for vår praktfulle katolske liturgi. De tåler ikke noe som de finner smaker av «triumfalisme» og italiensk pomp. Disse nye teologspirer fra middelklassen er trangsynte, provinsielle, og preget av mindreverdighetskomplekser. Religiøst må fenomenet stemples som tros-svikt. Slike katolikker angriper i dag en kirkelig autoritet som de i dypet av sin sjel ikke lenger aksepterer. Og her er vi ved sakens kjerne: pavens myndighet og embede. Det er godtakelsen av Peter

RETT - DRE DEN?

som kirkens klippegrunn som gjør katolikker til det de er, og som skiller dem fra såvel ortodokse som protestanter. I Rom ser vi ikke bare Guds stemme på jorden, men selve skapningens sentrum. Utenfor denne stemme og dette sentrum er der intet annet enn mørke. Vi beveges ikke av appeller hverken til den enkeltes samvittighet, eller til Skriften, eller historiens tale. For oss er Rom og Himmelrikets nøkler ett og det samme.

Forfatteren slutter med å uttale håpet om at de tradisjonstro katolikker vil samle seg til motangrep, og han ser tegn til at dette allerede holder på å skje. I selve Vatikanet slutter stadig flere seg om pave Pauls ennsomme skikkelse for å forberede en motrevolusjon som kan reise Guds hus fra de ruiner som den nye liberalisme har forårsaket. For barbarer er ikke i stand til å beholde styret, og de forstår allerede at en ny pavelig vind blåser gjennom ruinene. (Og Den Hellige Ånds vind må vi også tro vil vedbli å blåse gjennom kirken).

Om det nye kirkesyn og den kristendomsforståelse som ligger til grunn for denne artikkelen er for det første å si at alle kirker og kristne samfunn, også den katolske kirke, i dag tar avstand fra det. Men det lever videre i den fløy av den katolske kirke som mer eller mindre åpenlyst — som i denne artikkel — protesterer mot det 2. Vatikankonsil. Dernest er det å si at en slik forståelse av kirke og kristendom ikke treffer det vesentlige i Det nye testaments Kristusforkynnelse. Det sentrale og grunnleggende i kirken er ikke dens ytre hierarkiske struktur — som kan anta forskjellige former opp gjennom tidene — men samfunnet med Kristus i Den Hellige Ånd.

Det kirkesyn vi er blitt stillet overfor i denne artikkelen er historisk — ikke evangelisk — betinget. Det har sin opprinnelse i den forening av kirke og stat som ble innledet på keiser Konstantins tid, og som kom til å bli middelalderens kristendomsform. På dette utviklingstrinn i Europas historie har den spilt en viktig rolle, og ført til store og lysende resultater

både religiøst og kulturelt. Men denne sakral-politiske kirkestruktur bar i seg spiren til sin egen oppløsning, idet den truet med å gjøre Kristi kirke til et rike av denne verden. Ved utgangen av middelalderen var oppløsningen — under renessansepavene — i full gang. De kompromisser som kirken — under ledelse av en politisk pavestat — inngikk med denne verdens riker førte til et av de største religiøse og moralske forfall i kristendommens historie. Maktmisbruket og praktutfordelsen i senmiddelalderens pavedømme var uforenlig med Evangeliet, og måt-

te derfor ende i en religiøs katastrofe. Katastrofen kom med Martin Luther. I ham sto den kristne samvittighet frem i protest mot det han så som en fornektelse av Evangeliet i kirkens navn. Dette er Luthers tragedie: for å kunne holde fast på Evangeliet måtte han gi avkall på kirken. Han måtte det, fordi hans samvittighet forbød ham i Roms politisk-juridiske kirkesystem å se Kristi kirke. Og halvdelen av det kristne Europa fulgte ham i dette. Det var til et slikt nederlag middelalderens kirke til sist førte.

(Forts. side 257)

PAVENS BESØK I TYRKIA

Pave Pauls besøk i Tyrkia 25.—26. juli har vært livlig omtalt og kommentert både i verdenspressen og innen de kristne kirkesamfunnene. Generalsekretæren i Kirkenes Verdensråd, dr. Eugene Carson Blake har kalt pavens besøk hos patriarken Athenagoras for «ett synlig tegn på det nye forhold mellom de splittede kirker i øst og vest» og «en impuls til hele den økumeniske bevegelse».

Katolsk Informationstjenst i Sverige skriver ellers om besøket blant annet dette: «Pavens beslutning om ikke å vente på den ortodokse patriarkens kommende besøk i Rom, men selv å ta det første skritt var høyst overraskende og antagelig forvirrende for det kuriale diplomatiske embedsmenn. Som biskop av Rom, patriark i vest og overhode for den katolske kirke hadde paven med all rett kunne latt Athenagoras først komme til Rom. Selv ikke primatets argeste motstandere benekter at Rom er det fremste av de oldkirkelige

patriarkatene. Men her har Paul VI tillempet kristendommens bud om ydmykhet på sitt eget embede, på en like selvfølgelig måte som når han daglig assisterer sin kapellan ved alteret etter at denne har ministrert ved pavens messe i det vatikanske huskapell. Her ligger poenget i den kristne tros djerve ydmykhet...

Og på bakgrunn av denne trosmanifestasjon, fremstår besøket i Efesus på reisons andre dag som like viktig som besøket i Istanbul, det gamle Konstantinopel. Verdenspressen, også de katolske publikasjoner har betont at paven besøkte Marias hus. Men Paul VI's ønske var å besøke stedene for de oldkirkelige konsiler, de steder hvor den ene, felles kirke fikk sine læresetninger formulert, som for eksempel i 431 da ordene *Maria Theotokos*, hun som fødte Gud ble godkjent. Og her får mariologien sin rette plassering, en naturlig del av den dogmatiske helheten som alle de kristne kirker, også de reformatoriske, står vakt om.»

LEGMANNNS- KONGRESSEN

Opplegget for den store legmannskongressen i Rom i oktober viser at man i de forskjellige arbeidsgrupper bl. a. vil diskutere familien i dagens samfunn, samarbeide mellom kvinner og menn på det sosiale felt, generasjonsmotsetninger, massemedia, fredsproblemet, presentasjonen av det kristne budskap i et sprog som det moderne menneske forstår, den kristne utdannelse, dialogen innen Kirken, legmannsorganisasjonenes eget «aggiornamento», legfolkets andel i Kirkens misjonsarbeide og den økumeniske samtale og det økumeniske samarbeidet.

FØDSELSKONTROLL

I følge «Catholic Herald» hevder kilder i Vatikanet at pave Paul VI vil sende ut en encyklica om fødselskontroll-spørsmålet under bispesynodens møte den 29. september — 24. oktober.

SYNODEN

Fem kardinaler er oppnevnt til å utarbeide sammendrag og rapporter om de fem hovedemnene som skal behandles under den første bispesynoden som åpnes i Rom den 29. september. Det er kardinal Browne O.P., kardinal Felici, kardinal Garrone, kardinal Marella og kardinal Lercaro.

DIAKONATET

Frankrike blir muligens det første europeiske land som får faste diakoner. Omkring 50 menn, de fleste av dem gifte, har i lengere tid studert mulighetene for et slikt arbeide og er rede til å bli viet som diakoner hvis de franske biskoper gir sin tillatelse på et møte i Lourdes i november.

EFTER RASEUROLIGHETENE:

TROSSAMFUNN I FELI

«VI MÅ GJØRE SLUTT PÅ RASEHAT OG

Over 1000 ledere fra de forskjellige trossamfunn, fra næringslivet, fagbevegelsen, skolene, borgerrettighetskampanjen og regjeringen møtes i disse dager i Washington for å drøfte bakgrunnen for sommerens voldsomme uroligheter i flere amerikanske storbyer. Møtet er sammenkalt av borgermestrene i New York og Pittsburgh og skal fremlegge konkrete planer når det gjelder de sosiale problemer, fattigdommen, dårlige boliger og mangelen på yrkesutdannelse for de farvede.

Bak kampanjen står den nydannede Urban Coalition som teller atten ledere, deriblant erkebiskop Dearden av Detroit, formannen i den katolske nasjonale biskopkonferansen og dr. Martin Luther King, kjent forkjemper for de farvedes borgerrettigheter.

I en uttalelse har allerede gruppen sagt følgende: «Hvis landets minoritet skal godta lov og orden, må majoriteten klart ha bevist sin tro på at rettferdighet, sosialt fremskritt og likhet er hver borgers rett».

NORDMANN PRESTEVIES

Søndag den 27. august prestevies en ung nordmann av biskop Gran i St. Dominikus kirke i Oslo, nemlig den 33 år gamle Arne Fjeld.

Det er nå syv år siden en annen ung nordmann, pater Dahl ble viet til prest av biskop Mangers i den samme kirken. Ellers må man tilbake til 1950-årene for å notere prestevielser av nordmenn til den katolske kirke i Norge.

Både Arne Fjelds mor og far vil være til stede under høytideligheten. Dessuten vil den fem år yngre Per

Bjørn Halvorsen som studerer sammen med Fjeld i klosteret Le Saulchoir i Frankrike overvære begivenheten.

Arne Fjeld som er Drammensgutt konverterte i 1956, 22 år gammel. Han gikk inn i dominikanernes noviciat i 1962 og vender tilbake til sine studier i Frankrike etter prestevielsen for å være der i ytterligere to år.

Han var tidligere i august blant annet med på ungdomsleiren på Seletun utenfor Bergen.

EN KLOVN

Det er nok av misforståelser og vanskeligheter i verden fra før av, mener jeg. Som forleden dag. Jeg ringte en av patrene for å avtale et møte om kvelden, jeg syntes så tydelig at han svarte: Javel, det kan jeg godt, men jeg må først på skauen...

Jeg kastet et blick ut av vinduet, overskyet. Forsåvidt sjarmerende likevel med en skogtur selvfølgelig.

Jeg sa: Jaaa...

Han sa: Det gjelder et ekteskapskurs. Det tar et par timer antagelig.

Jeg holdt på å lire av meg noen morsomheter om dette kurset, men holdt heldigvis kjeft. Det var en seriøs pater på mange vis.

Det eneste jeg presterte var følgende slengbemerkning: De kan ta med Dem teltet opp til meg etterpå.

Han svarte ikke, var bare høflig liksom. Avskrev vel replikken, jeg er nå den jeg er, og han visste det. I det vi avsluttet samtalen, sa han noe om trikkeforbindelsen som plutselig forandret hele bildet for meg.

Han snakket om Skøyen. Ikke skouen, skauen. Men Skøyen.

Det sa klikk i telefonen før jeg fikk forklart det der med teltet. Ganske pinlig det hele.

I denne lille episoden var Skøyen nøkkelordet. Det som satte andre biter på plass i et puslespill. Ærlig talt, man kan trenge noen hjelpende nøkkelord av og til. Trettende søndag etter pinse, for eksempel.

S INNSATS

RDOMMER»

Efter sommerens uroligheter har det på mange hold kommet en ny erkjennelse av nasjonens moralske og sosiale dilemma. I Newark hvor nesten 60 prosent av den 400 000 store befolkning er hvite, danner nå en gruppe prester en kommisjon innen sitt bispedømme som skal undersøke hvordan Kirken eventuelt kan engasjere seg direkte i arbeidet med nye boliger. Byens katolikker yter penger til mat og andre forsyninger til ofrene for kampene i de farvedes bydel. I sognet Vår Frue av Nåden ble fem tonn mat samlet og distribuert bare noen timer etter at opptøyene var slutt.

I et hyrdebrev har kardinal O'Boyle i Washington sagt: Jeg kan i det minste se et glimt av håp i det faktum at så mange amerikanere nå kanskje for første gang er villige til å granske sin samvittighet og påta seg sin del av hele ansvaret for de siste ukers ødeleggende hendelser.

I erkebispedømmet Baltimore har bispedømmet bedt alle katolikker om «å kvitte seg bestemt og energisk» med rasefordommer. Vi har bare muligheter for å stoppe urolighetene og frykten for opp-tøyer hvis vi gjør slutt på den vold rasehat og fordommer gjør mot den menneskelige person, heter det.

Jeg tror jeg skottet på de nærmeste da epistelen ble lest. Jeg tenkte: Bare later de som om de forstår dette her?

«For er arven av loven, så er den ikke mer av løftet, men Gud har gitt Abraham den ved løftet. Hva skal da loven være godt for? Den ble gitt for misgjeringenes skyld, til den øtt kom som løftet gjaldt, det ble ordnet av engler ved en mellommanns hånd. Men mellommannen er ikke nødvendig om det bare er en part. Men Gud er én. Er da loven mot Guds løfter? Nei, langt ifra...»

Misforstå meg rett. Jeg driver ikke ap med noe som helst, jeg bare klager min nød. Les det fort gjennom og hør på ordene. Er det ikke fenomenalt vrient sagt?

Ikke det at dette kan tenkes å handle om ekteskapskurs på skauen — skjønt hvem vet?

Man kunne trenge et nøkkelord lik-som.

Og så er det dette med at det faktisk er nok misforståelser allerede i verden.

VIKTIG SAK FORBEREDES I NORDEN

Efter hva «St. Olav» har grunn til å tro, har de nordiske biskoper under sin konferanse i Trondheim i prinsippet sagt seg enig i at prioritter i kvinnelige ordenshus får myndighet til å dele ut kommunionen når det ikke er prest til stede. Tiltatelsen vil også gjelde utdeling av kommunion til andre som er til stede i kirkene samt kommunionen til syke.

Det som nå skal skje er at sosterådet og presterådet skal avgi uttalelser om saken før biskopene tar endelig beslutning.

Å. R.

AACHEN: Bare fra misjonssentralen i Aachen i Vest-Tyskland er det i år gitt en rekordsum på over syv millioner D-mark til utdannelsen av afrikanske, katolske prester ved 37 store og 13 mindre seminarer i Afrika, forteller KNA.

Religionsundervisningen på St. Sunnivaskolen i Oslo av unge fra det 8. skoleår og oppover begynner tirsdag den 29. aug. kl. 17 og torsdag 31. aug. kl. 15. For folkeskoleelever begynte undervisningen igjen den 24. aug. kl. 17.

Sorte og hvite misjonærer — slik den hollandske tegneren MARCUS ser dem i «Roomse Moppen».

BLIKK på TIDEN

LILLE STRIDENS VEJ?

■ En uheldig 17. maitaler — mon det ikke var på Jæren? — skal visstnok engang ha kommet i skade for å fremføre følgende lyriske uhell: «Som landet, så også folket — flatt og vindfullt!» Sammenhengen mellom sinn og landskap kan visst uttrykkes fornuftigere. Til gjengjeld kan den friste til overforenklinger. Hvor mange av oss går ikke omkring med den noe for lettvinde forestilling, at strid og motsetninger er noe som trives bedre mellom våre steile fjell enn på det frodige danske lavland. Et bløtt sprog og et godslig lynne er visst ikke hele historien, skal vi dømme etter vår danske kollega «Katolsk Ugeblad»s spalter i det siste. Der er såvisst Holger Danske våknet fra sin slummersøvn, og brummer, så vår idealiserte drøm om danskenes «lille fredens vej» trues stygt av en barskere virkelighet. Et hjertesukk i dagbladet «Politiken», om at «der nu her i landet er et betydeligt større antal syndebugke end hellige køer», kan visst godt anvendes på det katolske Danmark. For der går det tydeligvis til tider så pass hårdt til, at det forbauser selv stridsvante nordmenn, som trodde de stumpe våpen fortrinsvis var en svakhet nord for Skagerak.

Det er ikke hverken spesielt dansk eller egentlig urovekkende, at en så stor omstilling og reform som den Vatikan-konsilet har innledet, aktiviserer ulike reaksjoner og sterke overbevisninger. I dette spenningsenes fruktbare klima blir fremtidens offensivt misjonerende kirke til. Katolikker må, her som ellers i verden, møysommelig lære å bruke dette nye gode som heter en fri indre-kirkelig opinionsdannelse, ikke bare som folk, men som kristne. Vi som kjenner dansk katolisisme, men allikevel har den utenforståendes avstand og perspektiver, ville trodd at få steder lå en slik prosess så gunstig og lovende an, som i nettopp det urbane Danmark. Hva vi norske ofte savner i vårt eget menneskelige samkvem, er noe som dikteren har gitt et litt for pent uttrykk: «Avstand skapte vårt sinn».

I Danmark har vært om nærheten skapt sinnet — få steder i verden er samlivets kunst så findykt og sivilisert som hos våre sydlige venner. Hva spesielt dansk katolisisme angår, så har den ressurser, i legfolk, geistlighet og institusjoner, som vi norske katolikker sårt har måttet savne, fattigere som vi er.

Desentraliseringen og biskopskonferansenes betydning i kirken etter konsilet gjør, at vår skandinaviske livsform og mentalitet for første gang i moderne tid har en mulighet for å bli et levende og fruktbart bidrag til kirkens mangfold og katolisitet. Selv et overflattisk blikk på katolisismens stilling i de nordiske land gjør det klart, at her må Danmark gå foran. De i øyeblikket unødige stridbare dansker bør kanskje bli minnet om alt hva vi ellers i Norden håper og venter oss, av den innbyrdes enhet og det tolerante samvirke som de — av alle — har særdeles gode forutsetninger for. I sin

kontinentale åpenhet var Danmarks katolske kirke allerede før konsilet ingen «ghetto» i snevrere forstand. Det ville være en tragisk misforståelse, om utålsomhet og motsetninger mellom mennesker av det samme alterbord skulle gjøre den til en ghetto nå.

PÅSTAND MOT PÅSTAND

■ Bør filmsensuren avskaffes? Ja, sier programsekretær Benny G. Jensen («Politiken»s kronikk 10. august), med utgangspunkt i en svensk undersøkelse, som angivelig påviser at film, selv når den er rå både i vold og i sex, faktisk ikke «skader» noe menneske. Nei, sier vår egen norske filmsensor Sigurd Evensmo, som i bildebladet «Aktuell» (9. august) mener å kunne støtte seg på andre undersøkelser, og ha full dekning for sine inntrykk. Her står altså påstand mot påstand, allerede på det sosial-psykologiske plan, i et moderne og ansvarlig velferds-samfunn. Med «skader» må det vel her tenkes på psykiske skader, eventuelt impulser til kriminalitet. En kristen betraktning vil trekke grensen adskillig lenger ute i landskapet, våre krav til tanke-, følelses- og fantasilivets kvalitet er andre og strengere enn det mentale gjennomsnitt som en statlig filmkontroll nødvendigvis må operere med. Dette gjennomsnitt turde nå vel ellers i Norge fremdeles romme ganske sterke overbevisninger om at pornografi og ekstrem vold som underholdning, også om det ikke bevislig fører mennesker på nerveklinikk eller for domstolene, er skadelig, som et objektivt tap i menneskelighet og kultur.

Sigurd Evensmo, som med sitt radikale engasjement vanskelig kan puttes motstandslost i den bekvemme kategori «reaksjonære», har også et saftig sannhetsord til pornografiens barrikade-kjempere:

«Det er den selsomste form for radikalisme å fremstille sexforhandlende tobakksbutikker som revolusjonære fortropper i en slags frigjørings-kamp. For slike tilstander vil ikke bety noen seksuell frigjøring, de gjenspeiler tvert om den gamle forkrøblede seksual-moral og betyr bare at man slipper til en kynisk spekulasjon i kikkmentalitet og forlenget pubertet. Jeg vil gjerne føye til at jeg har intet imot dristighet og åpenhet i seksual-skildringer. Det sørgelige er bare at slike skildringer hittil for det meste er servert i en atmosfære av vold og sadisme.»

I en diskusjon som denne, mellom Sigurd Evensmo og hans intervjuer, Oddvar Stølen, klarlegges jo også inntil selvklarhet hva filmkontrollen egentlig tar ansvaret for:

«— Statens Filmkontroll har vist seg å være en rasjonell ordning, og derfor har den bestått.

— Er det av hensyn til 16-åringene at heller ikke vi andre skal få se «The Wild Angels»?

— Det vil jeg ikke si. I denne filmen kommer disse som kalles «ville engler» til et kapell for å begrave en som er død. Presten bindes, liket tas opp av kisten, en sigarett puttes malerisk i munnen på den døde, og det utløses en orgie i kapellet, der jenta til den døde voldtas på alteret. Dette regner vi som sterke saker.

— Så sterke at voksne nordmenn tar skade på sin sjel?

— Vi mener ikke at man finner igjen en og annen av publikum på psykiatriske klinikker etter at de har sett en enkel film av denne typen. Det vesentlige er det som forskerne kaller den kumulative virkning. Det vil si: En sum av inntrykk fra en mengde filmer, preget av sadisme, pornografi og vold kan få skadevirkninger.

— Hvilken forsker har De det fra?

— Leif Furhammar, for eksempel, som har deltatt i en svensk undersøkelse, og skrevet en bok med noen betraktninger om dette.

— Andre svenske forskningsrapporter sier noe ganske annet, som for eksempel: Ingen identifiserer seg med filmens hovedperson, publikum tar avstand fra avvikelser, og psykiske skader kan ikke påvises.

— Det har i flere tiår vært forsket i flere land, og resultatene har vært forskjellige. Noen mener filmen har skadevirkninger, andre ikke. Jeg har oppfattet den svenske undersøkelsen slik at man kunne ikke påvise skadevirkninger i den forstand at film alene har ført til påviselige psykiske skader og sykdoms-

tilfelle hos ellers avbalanserte mennesker. Derimot kan det nok tenkes at nervøse mennesker får sjokk av en enkelt drastisk film.

— Jo, men eftersom konklusjonene er forskjellige bør vår konklusjon være: Vi vet lite om spekulasjons-filmenes virkninger?

— Må jeg få sette et stort spørsmålstegn ved noen forskeres kompetanse. Ikke ved psykologenes og psykiaternes faglige innsikt på sitt eget felt, men jeg tviler på om de i årevis har fulgt den brede strømmen av primitive volds-filmer som danner et hovedmønster i kino-underholdningen og er det nødvendige erfaringsmateriale. Vi ser alt. Gjennomsnittlig tre filmer totalforbys i året, og de blir sjelden sett av noen annen. Ca. en promille klippes vekk, og ses av bare noen få. Hvor mange er det egentlig som ser så mye film at de kan danne seg et bilde av den utvikling som er skjedd i filmen? Den vanskelige siden ved vår virksomhet er da også at det er så få som kan bedømme det vi gjør.»

BISKOPELIG STATUS QUO?

■ Biskopene i de nordiske lutherske statskirker har vært samlet til møte i Tønsberg. Samtidig har den norske kirke- og undervisningsminister, statsråd Kjell Bondevik, under et foredrag i Uppsala aktualisert tanken om et «kirkeråd» i Den norske kirke — et sentralorgan som sikrer kirken en større frihet i sine egne saker, innenfor en statskirkeordning som flertallet av biskopene både i Norge og i Norden som helhet tydeligvis er stemt for å opprettholde.

Statsråd Bondeviks forslag er, etter pressen å dømme, kirkepolitikk av den mest ømtålige art. Av de nordiske folkekirker er visst den norske den som mest er undergitt staten, og et tidligere forsøk på å gi den et visst selvstyre strandet på Stortingets uvilje. Også under den nåværende samlingsregjering gjenstår det å se om det fornødne flertall kan mobiliseres for en slik reform. Lederartikler i pressens bredde tyder på høyst delte meninger. De spenner fra radikale hold, hvor adskillige mellom stat og kirke står på programmet, til lavkirkelige kretser hvor kirkerådet øyensynlig frister som et organ for skjerpet kirke- og læretukt. Lavlandet i mellom beherskes av kommentatorer som enten unner kirken mer selvrådighet, i merkelig ufølsomhet for hvem som ville beherske et slikt eventuelt kirkeleg sentralorgan, og andre som tydeligvis bare ser ett viktig hensyn: Å holde kirken «liberal» ved at staten, dvs. den politiske makt, beholder kontrollen mest mulig.

Vi misunner ikke den norske folkekirke dens uhyre kompliserte status — hva mere er, vi ønsker den både frihet og vitalitet i det oppdrag for Guds rike som er dens misjon, og som i vårt land alene kan møte avkristningen i masseformat. De nordiske biskoper ga meget sparsomme informasjonen fra sine drøftelser. Det kan de ha hatt sine legitime grunner for, selv med kompetente kirkestoff-journalister svermende rundt konferansebordet. Men mon ikke mange våkne, lutherske legfolk, ganske særlig av det yngre slektledd, hadde ventet litt mer pointerte nyheter fra toppmøtet, i det avsluttende kommunike til offentligheten? En ganske visst årvåken, men overveiende passiv *status quo* løser visst ikke mange av de nordiske folkekirkers overveldende problemer i vår tid. Dersom det betenkelige partnerskap med staten åpenbart må forlenges på ubestemt tid, ville en ha trodd at der fra kirkelig hold også ble stillet ett og annet kategorisk formulert krav til regjeringer og nasjonalforsamlinger som påtar seg det i dag paradoksale ansvar å være høyeste myndighet i et trossamfunn. Helt nye behov er oppstått for alle kirker i etterkrigstidens Europa — de krever stillinger og bevilgninger som ikke inngår i de tradisjonelle statsbudsjetter. For kirkens liv og ekspansjon er de vitale, og kan dokumenteres som sådanne. Tar staten ansvaret for disse behov? Det kan den vanskelig gjøre, selv om den vil, dersom de ikke blir formulert. Og de bør formuleres offentlig, ikke i departementale skriv som legges *ad acta*. Med andre ord: De må bæres frem av den ikke ringe kristne *opinion* som ennå kan

EVANG OM NARKOTIKA

«Et par ord om «avhengighet» og «vanedannelse» Også her støter man på en tilbøyelighet til forenkling. Det finnes på den ene side dem som ut fra generelle frihets- og liberalitets-prinsipper hevder at ethvert menneske må ha rett til å gjøre seg avhengig av det eller de stoffer han selv velger.

På den annen fløy står puritansk og asketisk innstilte som mer er tilbøyelig til å mene at enhver avhengighet er av det onde.

Når diskusjonen på dette prinsipielle plan blir meningsløs, henger det som nevnt ovenfor sammen med at det ikke er avhengigheten i seg selv, men det man er avhengig av som er det avgjørende.

Vanedannelse inntil avhengighet hører faktisk med til de mest nødvendige positive byggsteinene i ethvert menneskeliv. Det hører med blant de enkleste regler for livskunst at vi alle bør — ja må — være avhengige av noe eller noen. De fleste vil sikkert akseptere en så alminnelig påstand som at ethvert menneske bør være avhengig av sitt arbeid, av sin ektefelle, av å innta sine måltider til noenlunde bestemte tider, av å få et visst antall timers søvn, å ha bestemte metoder til avkobling, livsnyttelse osv. Et menneske som hver eneste dag skulle ta ferske, ubundne avgjørelser om når han skulle stå opp, hva han skulle gjøre, når og hva han skulle spise, hvem han skulle tilbringe dagen sammen med osv., ville være fullstendig «i drift» og bruke det meste av sin energi til helt betydningsløse og ufruktbringende avgjørelser. Bare hvis en stor del av et menneskes virksomhet og liv er blitt avlastet den daglige beslutningsprosessen og blitt rutinemessig, eller rettere sagt utløst som betingete reflekser, vil man få det overskudd av energi, initiativ og fantasi som gir mulighet for menneskelig frihet og individuell utfoldelse og vekst.

Den kjente amerikanske psykolog Dewey har engang uttalt: «Hvis ungdommen visste hvor hurtig den bare ville være en vandrende bunt av vaner, ville den bestrebe seg på en bedre oppførsel».

Når dette utsagn — så riktig som det i og for seg er — virker irriterende på mange og ikke minst på ungdommen selv, er det fordi ungdommen med sine skarpe sanser har lettere

(Forts. n. side)

mobiliseres i vårt land, når først kirkens faktiske situasjon og problemer, hans uløste oppgaver og håp for fremtiden legges frem.

I andre land enn vårt eget er det kirkens fulle selvstendighet som har klarlagt slike behov og etterhvert medført deres energiske løsning. Det er en erfaring som innebærer, at såvel hyrder som kirkefolk kanskje burde se med mindre mistenksomhet og mer positiv interesse på adskillelsens alternativ. Det har nemlig fordeler som en statskirkeordning som den hjemlige vanskelig kan kompensere.

Frater Candidus.

SJELESORG OG PSYKIATRI

AV HELGE ERIK SOLBERG

En lege føler ofte usikkerhet når han behandler eller henviser til psykiater en pasient med nervøse lidelser: mon denne pasient trenger sjelesorg fremfor psykoterapi? Selv hvor svaret gir seg selv, er det ikke lett å få pasienten til fagmannen i sjelesorg, presten. For mennesket uten bevisst religiøst engasjement blir han ansett som en forkynner alene. Det vil i praksis oppfattes som en propagandist for et livssyn. Og dermed er veien blokkert. Tidligere var den farbar, og presten var nok i mangt en aktiv mentalhygieniker og så dette som en viktig del av sitt pastorale virke. Nå er det legen man går til med nervøse plager, selv om disse er utløst av primært religiøse problemer. Psykiateren er blitt vår tids sjelesørger, noe som helt ut svarer til det bilde de store pionerer i psykiatrien har tegnet av de religiøse fenomener. De er bare å anse som mytiske løsningsforsøk på almene konflikter. Ergo hører også religiøse vanskeligheter til psykiaterens arbeidsområde. Argumentasjonen er enkel og grei, men følgen er at mange ikke får den hjelp de trenger.

I den svenske «Läkartidningen» for juni tar en almentpraktiserende lege, Birger Brisfors, opp dette problem og lanserer den overraskende idé at presten burde praktisere en form for psykiatri for trygdekassens regning. Brisfors påpeker at en stadig større del av legens pasienter har nervøse plager. Disse makter den travle lege ikke å behandle godt nok. Pasientene avspises med en resept på «glem-det-hele-pillen», og så: «Neste!». Bare noen få får time hos de like overbelastede psykiatere. Her skulle presten altså kunne hjelpe og yte hjelp av spesiell art. Hvis presten fikk

noe mer utdannelse i elementær psykiatri i studiet eller senere, ville han, nettopp qua sjelesørger, kunne hjelpe mange. For fullt ut å hjelpe, måtte han få rett til å utstede resepter på visse beroligende medikamenter. Og da, konkluderer Brisfors, er det bare naturlig at presten får sitt honorar av trygdeverket på like linje med andre som behandler nervøse lidelser.

En overraskende og uakseptabel tanke? Journalist-presten Pär Olofsson og psykiateren Clarence Blomquist støtter idéen i det samme tids-

skrift. Blomquist hevder at «selv om prestens arbeide og målsetning gis en mindre direkte religiøs retning, burde den kanskje ansees som en form for praktisk kristendom, og som sådan bli akseptabel selv for en Herrens tjener».

Hvilken holdning man så enn tar til Brisfors idé, synes ett vesentlig problem å kreve sin løsning. Det angår ikke prestens kompetanse som psykiater, men motsatt: Egner psykiateren seg som sjelesørger? Hvis ikke, er det et åpenbart behov for å la presten, i langt høyere grad enn nå, enten assistere psykiateren i behandlingsopplegget eller la ham overta hele ansvaret for pasientens mentale helse.

Mange psykiatere vil benekte dette behov ved både å hevde at de religiøse problemer ikke er spesielle og å henviser til resultatene av deres terapi.

Og allikevel, kan hende er det akkurat i disse resultatene vi vil finne vårt sterkeste argument. Helbredes en pasient for et plagsomt symptom ved effektiv psykoterapi, vil psykiateren se det som en seier mens andre vil kunne finne personen rammet i sitt vesens kjerne.

Det er dette filosofen Martin Buber tar opp i sin fine studie over *Skyld og skyldfølelse* som Minerva forlag nylig har utsendt i norsk utgave. Buber finner det betenkelig at terapeutene både i teori og praksis bare beskjeftiger seg med de psykiske skyldsymptomer, og ikke med de hendelser som ligger til grunn for dem. For Freudianske psykiatere er skyldfølelsen bare et resultat av redsel for straff eller reprimande, og skyld er overtredelse av tabuforestillinger. Egentlig skyld finner ingen plass i dette systemet. Med klarsyn begrun-

enn de eldre generasjoner for å oppdage at svært mange mennesker mer eller mindre fullstendig er stivnet i denne rutinemessige og innøvede vanedannelse. Deres liv er blitt en bakveje, en tvangstrøye, et konvensjonens fengsel de ikke kommer ut av. Nettopp hos de begrensede, men tilsynelatende stadig større grupper av ungdom som i våre dager søker å løse noen av sine problemer ved å hengi seg til avhengighetsskapende rusmidler finner man ofte et slikt resonnement eller en slik reaksjonsmåte som et viktig ledd i den motivering de gir. De vil ikke bli som de eldre, de vil være «annerledes», de vil ikke bindes av rutine og konvensjoner, de vil være «fri», de vil ikke

bare være et hjul i et maskineri de selv ikke har vært med å skape, de vil lage noe nytt.

Et slikt resonnement er ikke bare forståelig, men etter mitt skjønn naturlig hos ungdom. Det dypt tragiske er bare at avhengighetsskapende rusmidler vel er et av de mest effektive midler nettopp til å hindre at ungdommen kan orientere seg realistisk i den virkelighet de ønsker å endre, slik at de også har mulighet for å endre den.»

(Helsedirektør Karl Evang i en anmeldelse av boken «Narkotika» (Pax) i Arbeiderbladet 15. aug.)

ner Buber sin overbevisning om at reell skyld finnes. Eksistensialskyld, heter det i hans sprog, og det er skyld som et menneske som sådant og i en personlig situasjon har pådratt seg. Mennesket er det vesen som er istand til å pådra seg skyld og erkjenne den. En slik skyld kan gi opphav til en helt autentisk skyldfølelse. Denne følelse er det psykiatere *feilaktig* oppfatter som nevrotisk og retter sin terapi mot. Tilbake står mennesket uten følelse av skyld og derfor, ifølge Buber, også redusert som menneske fordi muligheten til den sanne menneskelige oppgjør med skylden — soringen — er blitt umulig. Psykoterapeuten er derfor ingen sjelesørger eller erstatning for sjelesørger. Legen skal bare lede pasienten frem til det punkt hvor han er istand til å se sin egen vei eller dens begynnelse. Her kan bare den som har laget såret, lege det — ved å sone.

Buber nevner ikke prestens rolle. Men det er trolig at en dyktig sjelesørger vil kunne hjelpe det skyldige menneske lenger på vei enn legen. Gjennom sin skriftemålspraksis har den katolske kirke utvilsomt et stort erfaringsmateriale i denne form for mentalhygiene.

Hos Buber legges hovedvekten på soringen. Det kan være en nyttig påminnelse for oss som av vane bare ser skyldproblemet i lys av Guds tilgivelse. Tilgivelsen er ingen snarvei til å bli kvitt alle skyldens følger. Meget er ofte igjen å sone på det rent menneskelige plan.

Hadde vi enn måtte mene om dr. Brisfors forslag, så står det altså fast at presten ofte kan hjelpe pasientene bedre enn legen og psykiatren. Det synes derfor å være behov for et ordnet samarbeide slik at lege og psykoterapeut kan henvise til kvalifiserte sjelesørgere. For at det skal bli mulig, må folks engstelse for å kontakte en prest reduseres. Kan man finne det lettest lot seg gjøre ved at visse prester hadde «psykiatrisk sjelesorg» som egen oppgave. Men det er vel kanskje ønsketenkning fra en lege, især når han ser på sin egen minoritetskirke.

15. SØNDAG EFTER PINSE:

STÅR KIRKEN VED BÅREN?

AV PASTOR RUDI KESSELS

Når vi i liturgien nok en gang får høre beretningen om underet i Nain, der Kristus oppvekker en enkes eneste sønn, så er det sikkert flere av oss som snarere føler lyst til å trekke på skuldrene. Dette har de jo hørt mangfoldige ganger før, og de kan styre sin begeistring over å få høre det en gang til — selv om alle vet at beretningen i grunnen er ganske rørende.

De edleste og vakreste ting i livet blir jo alle noe slitt, hvis man bare ofte nok kommer i berøring med dem. Dette er en livets regel som gjelder ikke minst på det religiøse plan. Imidlertid finnes det en del muligheter til å motvirke denne slitasje av tingene. Når det gjelder tekster, har vi jo våre normale betraktningsevner til rådighet.

Teksten beskriver en enke som hadde bare én sønn. Han var det eneste menneske som ga hennes liv noen mening; han var hennes fremtid, i håpet om at slekten engang skulle videreføres. Når denne sønnen da faller bort, så kan hun vel like godt do med én gang, hun og. Hennes fremtid og hennes beskjedne forhåpninger smelter liksom bort mellom hennes hender. Hun har ingenting igjen, ingenting å leve for, hun er levende død.

Når man kjenner litt til datidens situasjon i jødedommen, så kan alt det vi sa om enken, gjentas og anvendes til å beskrive hele gudsfolkets situasjon. Den jødiske religion hadde ingen vitalitet igjen. Den tilbød bare livløse og intetsigende tradisjoner. Og den yngre generasjon var i ferd med å dø en åndelig død. Og faller ungdommen bort, er det ingen fremtid lenger.

Det underet Kristus virker for enken, kan oppfattes som et symbol på det han senere vil gjøre for hele Israel. Enken var i ytterste nød, hun

var et bytte for fortvilelsens død. Akkurat der bevirker Kristus nytt og ungt liv, en lys fremtid, et nytt håp å leve i. På samme måten vil Kristus — gjennom hele sitt liv og sin innsats — vekke jedefolket til et nytt, uventet liv, idet han fører det gamle Israel inn i et nytt stadium: Kristenommen.

Vi kan gå enda litt videre.

Det er jo slik at situasjonen i Israel på den tid, er en situasjon som Kirken nesten bestandig lever i.

Kirken har kjent flere 'dodpunkter' i århundrenes løp. Likeledes er det mange som erfarer dagens situasjon som prekær. De får inntrykk av at alt går i oppløsning: både dogmene, moralen og kirketakten.

Er vår Kirke som enken? Er den uten fremtid i den nye verden som er i ferd med å danne seg i et rasende tempo? Står Kirken ved båren?

Kanskje det.

Men selv da, er det ingen grunn til å fortvile. Så sant Kristus lever i dag, vil han gå liktoget imote og stanse det. Så sant han lever, vil han virke nytt liv, ny begeistring, ny fremtid, nytt håp.

Er ikke dette det gledebringende og aktuelle budskap, lagret og gjemt i vårt lille evangelieavsnitt?

Ordtaket «Når noden er størst er hjelpen nærmest» er i grunnen bærer av en dypt kristen sannhet.

Og, hvis vi lever med åpne øyne i denne verden, vil vi også kunne merke at en ny vår melder seg, på de forskjellige arbeidsfelt, der doden syntes å stå for døren.

Når vi, en vakker dag, personlig opplever noe slikt på nært hold, så vil vi antagelig reagere som likfølget i Nain: De priste Gud og sa: «En stor profet er stått frem mellom oss. Gud har gjestet sitt folk.»

PASTOR d'AUCHAMPS ROMREJSER

ROM - ASSISI, 22. sept. — 6. okt. 15 dage - FLY. D.kr. 1275.

Program over turene og alle opplysninger:

Statsaut. revisor Erik Schwartz & frue, Ø. Farimagsgade 18, Kbh. Ø. - Tlf. ØRBRO 464X.

SANKT ANNÆ REJSER

KULTURPERLER ROM - FIRENZE, 29. sept. — 13. okt. 15 dage - FLY. D.kr. 1275.—.

Program over turene og alle opplysninger:

Lærerinde Annie Rastrup, Amagerbrogade 45, Kbh. S. - Tlf. SU 86.

KIRKEN I POLEN

«Også ellers merker man få spor etter konsilet. På grunn av censuren og vanskeligheter med tillatelse til å trykke bøker er det bare en liten del av den vestlige, rikholdige litteratur om konsilet som er nådd hit. Man har ikke engang kunnet utgi alle konsilets dokumenter — regimet ser heller ikke gjerne at reformkatolisismen utbrer seg i Polen. På dette punkt er de paradoksalt nok enige med biskopene. Men vurderingen er den motsatte: Regimet mener at reformkatolisismen er farligere for ateismen, biskopene mener at reformene er farlige for katolikkene.

For det er dette som er den dominerende motivering for den kirkepolitikk man er gått inn for; den polske kirke er under beleiringstilstand, og i den situasjon setter man ikke i gang med forandringer og reformer. Dertil: De moderne idéer som utbrer seg i Vestens kirker kan ikke assimileres på en sunn måte om ikke ordet er fritt — forutsetningen er den åpne dialog mellom progressiv og konservativ teologi. I Polen savner man denne forutsetning: Sensuren tillater ingen fri meningsutveksling.

Heri ligger også en avgjørende årsak til den massive oppslutning, ikke bare av biskopene rundt primas, men også så godt som hele kirken om biskopene. En åpen kritikk av hierarkiet kan bare møtes fra prekestolene, og under slike omstendigheter ville det ikke være fair play å kritisere. Dessuten vet man at enhver kritikk — likesom enhver selvkritikk — utnyttes av den anti-kirkelige propaganda. I denne situasjon er enhver katolikk som opptrer med offentlig kritikk presumptivt en forræder. Det tvinger den lojale katolske presse til en viss uærlighet og til en overdrevent apologetisk holdning, som pressens folk er de første til å beklage. Denne bakgrunn må man ha in mente ved ethvert forsøk på en bedømmelse.

De facto er det så — og det kan vel heller ikke være anderledes — at det finnes meningsforskjeller innen episkopatet. For de mest kirkelig konservative biskoper står polsk katolisisme som en foregangskatolisisme som ikke trenger noen reform, men tvert imot kan tjene som eksempel for kirkene i vest. Uten å gå så langt mener andre at polakkene i hver fall foreløpig har den religion de behøver, at det hele beviselig funksjonerer, at folket på en enstående måte slutter opp om kirken, og at reformer derfor ikke er nødvendige eller ønskelige på dette stadium. Men det finnes også dem som mener at en fornyelse er nødvendig, og at det er risikabelt å vente og at en ny tid er begynt også i Polen.

Når det gjelder den politiske side av saken, varierer også oppfatningene. Blant de eldre biskopene møter man den mening at det nuværende regime er noe for Polen fremmed, og at det derfor ikke i lengden kan bli stående. Det gjelder altså bare å holde stand og vente på en forandring. Andre hevder at det er umulig å forhandle med den generasjon marxister som sitter ved makten i dag, og som betegnes som smalsporede og intolerante, mens neste generasjon ser ut til å arte seg bedre, og kan forventes å ha en mer åpen innstilling. Begge disse kategorier mener at man må vokte seg for overhodet å innlate seg i diskusjon med kommunistene, at det er nytteløst å søke å avveie hva man kan oppgi uten å miste vitale verdier — «gir man dem lillefingeren, tar de hele hånden». Det er vel årsaken til at biskopene ikke har villet gjøre felles sak med regimet i propagandaen mot tyveri, dårlig arbeidsmoral og alkoholisme — sosiale sykdommer som må bekymre både stat og kirke. — En tredje kategori anser det ikke for umulig å gjøre et forsøk på å skille mellom relativt og absolutt, mellom det som kan ofres og det som er umistelig. — Men som sagt, utad står episkopatet som en enig front.»

Har De lest Pave Paul VI:

OM FOLKENES UTVIKLING ???

Sammen med Johannes XXIII's Fred på jorden gir denne rundskrivelsen en uunnværlig innføring i Kirkens sosiallære og vårt forhold til verden av i dag. (Kr. 5.—)

Les - tenk - diskuter!

Til salgs i de større bokhandeler i Oslo, og i
ST. OLAV BOKHANDEL, Akersv. 5, Oslo 1. Tlf. 207248

Denne teksten er et utdrag av en av Gunnell Vallquists artikler fra Polen ny- lig i «Aftenposten». (3. aug.)

FREDRIKSTAD

EDVARDSEN & NORHEIM A/S

Autorisert Installatør
Radio og Elektrisk utstyr

Tlf. 11 220 - Fredrikstad

STAVANGER

TEKNISK BUREAU A/S

Tlf. 27 000 - Stavanger

JOHAN FOSSE

Musikkforretning

STAVANGER

GULLKANT

kaffe

fra

FRED. HANSEN

MOES AKTIETRYKKERI

Stavanger

«Bær hverandres byrder», Gal. 6,2.

CARITAS

Oslo bispedømmes sosialarbeide.

Send din gave til:

CARITAS, Fagerborggt. 17, Oslo 3.

Telefon 69 30 15

Postgiro 202 088 - Bankgiro 40/42.696

Kontaktklubben for eldre og enslige

åpent hus hver onsdag kl. 11—15,
i Europahjemmet, Fagerborggt. 17 II,
Oslo 3.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	}	Oslo
Bispegården		
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Dominikus kirke	}	Arendal
Lunden Kloster		
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	}	Bergen
Sta. Katarinahjemmet		
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.	}	Hønefoss
St. Pauls Kirke		
Vår Frue Kirke	}	Lillestrøm
Marias Minde		
St. Franciskusøstre- nes Moderhus	}	Tromsø
Øyenklinikken		
St. Josephs Hosp., Drammen	}	Hammer- fest
St. Torfinns Klinik, Hamar		
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikael's Kirke		
St. Mikael's Prestegård	}	Hønefoss
St. Theresia Hosp.		
St. Franciskus Hosp.	}	Lillestrøm
St. Magnus Kirke		
St. Magnus presteg.	}	Tromsø
St. Elisabeth Hosp.		
Vår Frue Kirke	}	Trondheim
Bispegården		
St. Olavs Kirke,	}	Tønsberg
Bispegården		
St. Olavs kirke	}	Tønsberg
St. Olavs Prestegård		
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:

Oslo 68 34 60 - Service 68 34 69

NOTTINGHAM: Det britiske humanistiske forbund har på sitt årsmøte innledet en kampanje mot religionsundervisningen i de offentlige skoler. Forbundet hevder at en slik undervisning bare må foregå i hjemmene og i kirken.

NYTT POSTGIRONUMMER

Vennligst bemerk at bladets postgironummer nå er 20 46 48.

Abonnenter som enda ikke har betalt kontingenten for i år bes gjøre dette snarest til det nye postgironummer.

ST. OLAV's eksp.,

Akersv. 5, Oslo 1 - Tlf. 20 72 48

MARIAKONGREGASJONEN, Oslo

Onsdag 6. september: Messe i St. Olavs kirke kl. 19.

Deretter samvær i foreningslokalet med kåseri av forfatterinnen Vera Henriksen: «Å være forfatterinne».

Alle interesserte damer er velkommen.

FRANCISKUSHELPE, OSLO

Enerhauggt. 4 - Tlf. 67 23 83

Kontortid 11—13.

Alle dager unntatt lørdag.

LEGMANNSRÅDET OSLO KATOLSKE BISPEDØMME

Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i
Akersvn. 5, 1. etg. Tlf. 20 72 97

Menighetspleien

har midlertidig sitt kontor på St. Josephs Institutt hver onsdag fra kl. 11—12.

Oslo Katolske Bibliotek

Akersvn. 5, Oslo - Tlf. 20 72 26

Åpent hver dag unntatt lørdag kl. 11-13.

Mandag—Onsdag—Fredag også fra kl.
17—19.

KATOLSK INFORMASJON

Studiebrev.

Skriv etter prospekt.

P.boks 3664 gl.b. Oslo 1.

LONDON: Desmond Fisher, den tidligere sjefredaktør av den katolske ukeavisen «Catholic Herald» er utnevnt til vise-direktør for nyhetsavdelingen i den irske radio- og fjernsynsstasjonen. Desmond Fisher ble spesielt kjent for sine glimrende reportasjer fra det annet Vatikan-konsil, men forlot «Catholic Herald» etter uoverensstemmelser med utgiverne.

Katolske studenter i Syd-afrika

I en erklæring fra Grahamstown i Syd-afrika har det nasjonale katolske studentforbund tatt klart avstand fra myndighetenes rasediskriminering. Studentene beklager at regjeringen har nedlagt forbud mot oppførelsen av et pasjonsspill for både farvede og hvite og sier at man under disse omstendigheter ikke kan gi flere oppførelser av forestillingen.

KATOLISISMEN — (Forts. fra side 249)

De som fremdeles klamrer seg til en slik «triumfalistisk» kirke har for det første gitt avkall på å lære noe av historien. Dernest gir de også avkall på å lytte til hva Evangeliet forkynner om kirke og kristendom. Som forfatteren av den omtalte artikkel sier: «Våre urolige hjerter trøstes ikke ved noen appell til Skriften.» (The desolation of our hearts is warmed neither by appeals to the individual conscience, nor to the written Scriptures, nor to history).

Det nye testamente stiller oss ikke overfor noen «stor og mektig, ofte truende» kirke, men overfor Jesu Kristi fornedrede skikkelse. Hvis noen har hatt sin opprinnelse i en beskjedne «middelklasse» så var det tømmermannens sønn, slik at de selvgode fariseere med forakt spurte: Kan det komme noe godt fra Nasaret? Den samme Jesus fortalte engang en lignelse om en slik selvtilfreds fariseer som med stor sikkerhet opptrådte i Guds hus, og som følte seg hevet over alle slags folk av tvilsom herkomst: «Jeg takker deg, Gud, for at jeg ikke er som andre mennesker», lod hans bønn. Men nede ved kirkedøren sto en stakkar som ikke våget å si annet til Gud enn: «Gud, være meg syndet nådig». Over disse to lyder så Jesu knusende dom: «Den siste gikk rettferdig hjem til sitt hus, den andre ikke. For hver den som opphøyer seg selv, skal ydmykes, og den som ydmyker seg selv skal opphøyes». (Lk. 18, 9 flg.)

Det 2. Vatikan-konsil har forstått at

(Forts. neste side)

Kristi kirke må være besjelet av Kristi ånd, og Kristi ånd består i dette: «Dere vet at fyrstene rår som herrer over sine folk, og stormennene lar dem få føle sin makt. Slik skal det ikke være hos dere. Den som vil bli stor blant dere, skal være de andres tjener, — likesom Mennekensønnen ikke er kommet for å la seg tjene, men for selv å tjene og gi sitt liv som løsepenger for mange.» (Mt. 20, 25.) Disse ord gjør en

triumferende kirke umulig. Dette forsto også Luther. Men hans kamp for Evangeliet ble samtidig — på grunn av historiske omstendigheter — en kamp mot kirken (i den skikkelse han møtte den). Konsilets historiske misjon er en kamp både for Evangeliet og for Kirken. Det som ikke lykkedes for Luther, det kan nå lykkes gjennom konsilets evangeliske fornyelse av kirken. Men en av betingelsene er at den splittelse som reformasjonen i det 16. århundre førte til nå overvinnes. For hvis Evangeliet er budskapet om en forskjelløs og betingelsesløs nåde fra Guds side overfor menneskene, må det forkynnes med én røst og tas imot i én tro. Splittelse betyr diskriminering fra en gruppe kristne overfor en annen, som om ikke alle var gjenstand for den ene og samme nåde fra Guds side. Det er denne erkjennelse av at de kristnes splittelse er i strid med selve Evangeliets vesen som er nerven i den økumeniske bevegelse, og ikke bare banale elskverdigheter mellom konfesjonene. Derfor er kirkelig fornyelse og kirkelig enhet direkte avhengig av hverandre. Men dessverre er en intolerant reaksjon mot en slik øku-

menisk kirkeforståelse ennå sterk, som artikkelen i *Evening Post* vitner om.

Det vil føre for langt å gå nærmere inn på de feilslutninger og misforståelser som denne artikkelen er så full av. Det må her bare være nok å peke på at det beror på en ensidig og mangelfull forståelse av kristendommen å si at «Rom er ikke bare Guds stemme på jorden, men selve skapningens sentrum». Man føler seg flau over å måtte si at det er Jesus Kristus som er Guds stemme på jorden og selve skapningens sentrum. (Jvf. Efeserbrevet.) Om kirken — og om paven som kirkens første tjener — kan dette bare sies i den grad den forkynner — og paven forkynner — Evangeliet om Jesus Kristus. Og det har kirken gjort til alle tider, også middelalderens kirke. Dette er kirkens uforanderlige apostoliske sendelse.

På det 2. Vatikankonsil har alt siktet mot dette: I troskap mot det vesentlige og uforanderlige i kirken å sette den i stand til å møte også verden i dag med Kristi evangelium. Derfor søker nå kirken å tale et sprog — også i liturgien — som alle forstår. Men også i vår tid gjelder det at

Gode Bergens-firmaer	A/S Kr. Madsens Bok- og Papirhandel Bryggen 5 - Loppen - Telefon 11 482 BERGEN	Johan H. BENZON A/S En gros - Telefon 10 106
<i>Eches Tøvetandel</i> NYGÅRDSGT. 19	HOPSDAL & DAHL A/S Aut. Installatør, Radio- og Utstyrsforretning TORNØEGÅRDEN - BERGEN	K. & J. SOLHEIM Kjøtt - Pålegg - Delikatesser Egen Pølsefabrikk Solheimgt. 25 Tlf. 99 016 Bergen
ERLING KRAGE A/S PRYD- OG BRUKSKUNST Bergen Telefon central 14 110 Telegramadresse: «Kjell»		
FORSIKRINGS-VEHSELSESKAPET VEHTA STIFTET 1880 SAMMENSLUTTET MED ÆOLUS og <i>Bergens Brand</i>	SVERRE W MONSEN S A MANUFATURVARER - SENGEUTSTYR	

Evangeliet bare blir tatt imot av «de små», slik Jesus selv vitner om det: «Jeg priser deg, Far, himmelens og jordens herre, fordi du har skjult dette for de vise og kloke, og åpenbart det for de små!» (Mt. 11, 25). Men hvem er disse små? Det er dem som er kommet dit at de bare kan be: «Gud, vær meg synder nådig!» Det nye testamente kjenner ingen kirke

som i tilfredshet over å «ha rett» skal triumfere over sine motstandere. Den kjenner bare en kirke som er kalt til å gå ut til alle syndige og fortapte mennesker for å forkynne det glade budskap om syndenes forlatelse. (Ap. gj. 2, 38.) Dette budskap er, skriver Paulus, en forargelse for jøder — de selvgode fariseere — og en dårskap for grekere — de selvsikre intellek-

tuelle — men for dem som tror er det Guds kraft og Guds visdom. (1. Kor. 1, 23.) Kirken er først og fremst Guds folk — som konsilet så sterkt har understreket — fellesskapet av alle dem som i troen har satset alt på Jesus Kristus, og på Ham alene. Han er kirkens klippegrunn, selve Hjørne- stenen (Ef. 2, 20). Det er dette som i alle tider aldri forandres.

OSLO

*Våre annonsører
er gode firmaer!*

Joh. Weydahl & Co

Oslo - Centralb. 68 18 07

KAFFE
og
HERMETIKK
en gros

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

Privat 55 77 87 - 69 43 72

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

WISBECH
AKTIESELSKAP

MAJORSTUA - OSLO
MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØNN

Gladsvei 23, Grefsen
Tlf. 21 18 32

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlfgr.adr.: RUSTFRIKNUT

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgate 3 b, Oslo

Telefon 20 40 02 - 20 70 02

KVALITET I
KJØTT, FLESK OG
PØLSEVARER

Jens J. Andersen
TØYENGT. 2. Oslo

Å SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK

«KLAR»

Fåes i banker over hele landet

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetsarbeide.

Tlf. 21 69 06

TÅSEN BOK OG PAPIR A/S

ERLING THORNE

Kaj Munks vei 41, Oslo 8

Tlf. 23 02 40

Johan Olsen & Sønner

Entreprenørforretning

Etabl. 1896

KONGENSGT. 17 VII - SENTRALBORD 42 99 90

OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedrørende adresseforandring, kontingent o. l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersveien 5, Oslo. Tlf. 20 72 48.

DR. ZIWAGO

Boris Pasternaks rike, løst konstruerte roman «Dr. Ziwago» er, som så meget av den betydelige russiske diktningen, et *sjelens* landskap. Filmen av samme navn, en internasjonal produksjon med sterkt engelsk innslag, er først og fremst en strålende *bildebok*. Her ligger problemet: Av bokens tre dimensjoner får vi altså lite mer enn de to. Aksepterer vi denne reduksjon, møter vi et ganske farverikt epos, bygget på noen av romanens mest handlingsmettede avsnitt.

«Dr. Ziwago» er dette sjeldne i sovjetalderens russiske litteratur: En skildring som påståelig interesserer seg meget mer for én, eller en håndfull, almengyldige menneskeskjebner enn for kollektivet. En russers liv mellom 1900 og 1930, Pasternak skildrer det livet som et forsøk på å redde en skjebne, en kjærlighet og et menneskesinn gjennom rystelser som forandret verden. Hovedpersonen, Juri Ziwago sier ja til revolusjonens frigjørelse av det russiske folk, og nei til det nye systems press på enkeltmennesket.

Geraldine Chaplin og Omar Sharif
i «DOKTOR ZHIVAGO»

Det er britten *David Lean* som har gjort en film av dette stoffet, med for-tjente suksesser som «Broen over elven Kwai» og «Lawrence of Arabia» på sitt rulleblad — eldre kinogjengere husker vel også hans følsomme «Kort møte» (*Brief Encounter*) fra 1945, Lean er en fin bildedikter, opptakene til «Dr. Ziwago» har han, tildels med mesterhånd, lagt til rette i Spania og Finnland (boken er forbudt i Russland). *Robert Bolt* (som skapte «En mann fremfor alt») har stått for manuskriptet — det må ha vært mang en pinefull amputasjon. Rollelisten er en imponerende samling stjernenavn fra alle himmelstrøk, unntatt akkurat Russland. Libaneseren *Omar Sharif* spiller Juri Ziwago og *Julie Christie* hans elskede Lara — i andre roller finner en *Alec Guinness* som kommunistisk kommissær, *Tom Courtenay* som revolusjons-general under borgerkrigen, *Ralph Richardson* og *Rod Steiger*. Kjempefilmen rommer både spenning og poesi, kampscener og betagende vakre vinterlandskaper, sammenstøt mellom sterke viljer og alle en kaotisk omveltningens såre savn og brutale adskillelser.

Dersom dette lyder kjølig refererende, er det unektelig med hensikt. «Dr. Ziwago» er ganske visst en underholdende, om litt for lang kinoaften, full av sterke inntrykk og gjennomvevet av *Maurice Jarre's* innsmigrende, men litt for monotont gjentatte musikk. Men minnet om Pasternaks roman ruver som en slagskygge, og de store ambisjoner om å skape et slags tolstoisk, russisk epos om krig og fred, holder ikke, tross de store ressurser og *David Leans* vanlige, velkjente perfektionisme. Det som klikker, er vel først den type menneskeligheter vi møter, i alle de bærende roller. Russerne har, gjennom sine egne storfiler, vist oss hvordan det kan og må gjøres, og hvor følelses-

Tom Courtenay og Julie Christie
i «DOKTOR ZHIVAGO»

messig vidt forskjellig dette blir fra vest-europeiske pastisjer. Et slående eksempel er kontrasten mellom amerikanernes og russernes egen versjon av Tolstois «Krig og fred» (sistnevnte, i hele fire spillefilmer, har vi ennå tilgode hos oss i Norge).

Bevarer en bare slike — unektelig ganske vesentlige — forbehold i minnet, er der atskillig å glede seg over i denne bevegelige og farverige fortellingen. Her er et godt regissert kosakk-angrep på demonstrerende arbeidere, her er forfallens vemod i et hvitfrosset sommerslott, der vi gjennom rutens isroser stirrer inn på liket av en hel livsform, her er opprørets begeistrede villskap og borgerkrigens ubarmhjertige kaos, intenst typespill og masseoppbud om hverandre.

Jo — det kan bli ny, lang ventetid for andre storfiler på Colosseum.

brm.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Faste medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., Helge Erik Solberg,
Gunnar Magnus og Jan Cato Møllestad.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.

Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 25 pr. år, kr. 12.50 pr. ½ år. Utlandet kr. 30.

Annonser: 10 dager før utg.dagen
24 nr. årlig. - Postgiro 204 648